

Հասմիկ Հմայակյան Հարույրունի

ՆԿԱՐ

Կրթություն

ՀՀ ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտ հայցորդ, ԵՊՀ Հայ բանասիրության ֆակուլտետ

Գիտական կոչում և աստիճան

Պատմական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

Աշխատանքային փորձ

ՀՀ ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտ (1992թ.-ից մինչ օրս)

ՀՀ ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտի մագիստրատուրա

ԵՊՀ Պատմության ֆակուլտետի Հայ արվեստի պատմության և տեսության ՅՈՒՆԵՍԿՈ-յի անվան ամբիոն (2010-2016թթ.)

Հայաստանի ազգային պոլիտեխնիկական համալսարան (2015թ.-ից մինչ օրս)

Գիտական հետաքրքրությունների շրջանակ

Հայ-խեթական լեզվամշակութային և պատմական փոխառնչություններ

Համեմատական առասպելաբանություն

Հայ առասպելաբանություն և դիցաբանություն:

Հին աշխարհի պատմություն, առասպելաբանություն և դիցաբանություն, մշակույթ

Անդամակցություն

International Association for Comparative Mythology

Բուհերում կարդացվող դասընթացներ (լրացնել առկայության դեպքում)

Երևանի Պետական համալսարան
Պատմության ֆակուլտետ, Հայ արվեստի պատմության և տեսության ամբիոն

Առարկաներ՝

Արվեստի պատմություն:

17-18 դդ. արևմտաեվրոպական արվեստի պատմություն:

Նախնադարյան և նախաուրարտական արվեստ:

Հայ և հունահռոմեական առասպելաբանություն:

Հին Հայաստանի և Ուրարտուի արվեստ:

Հին Միջագետքի և Եգիպտոսի արվեստ:

Իսլամական արվեստ

Եվրոպական կրթական տարածաշրջանային
Ակադեմիա

Առարկա
Մշակույթի պատմություն

Արտասահմանյան գրականության պատմություն

**Հրապարակումներ
(մենագրություններ, հոդվածներ)**

Մենագրություններ

Գրիգոր Ղափանցյանը և խեթագիտությունը, Երևան, 2016:

Զրույցներ հայ մշակույթի մասին (հարցազրույցների ժողովածու), Երևան, 2008:

Արվեստի պատմություն (17-18-րդ դարերի արևմտաեվրոպական արվեստի պատմություն),
Ուսումնական ձեռնարկ, Երևան, 2020:

Դիզայնի պատմություն, Ուսումնական ձեռնարկ, Երկրորդ մաս, Երևան, 2018:

Դիզայնի պատմություն, ուսումնական ձեռնարկ, մաս առաջին, Երևան, 2017

Հոդվածներ

On Some Aspects of the Worship of Deer and the Sun in Ancient Anatolia and Armenia, Ancient Anatolian Studies Presented to Aram Kosyan on the Occasion of His 65th Birthday, Edited by Yervand Grekyan (տպագրության մեջ):

Iranian and Hittite-Luwian Parallels of the Armenian Words *tapast* ‘carpet’ and *tapast* ‘a kind of deadly pain, disease, Norwegian Journal of Development of the International Science, №84, 2022.

Հայերի պատկերումները Լուի Գյուպրեի և Կասպար Նեաշերի ստեղծագործություններում, Աշխատություններ Հայաստանի պատմության թանգարանի 8, Երևան, 2021, 234-241:

Ամուսնական հարաբերությունները իտալական հասարակությունում, Կինը Արևելքում (հոդվածների ժողովածու), 1, 2021, 57-74:

Հայերեն "կապերտ-կարպետ" բառի ստուգաբանության փորձ, Ջահուկյանական ընթերցումներ, 2021, 1(16), 70-78:

On the Biblical Identification of Dyonisus-Spandaramet in Armenian Version of Bible, Proceedings of International Scientific-Practical Conference Dedicated to the 30th Anniversary of Independence of the Republic of Kazakhstan 'Humanitarian Sciences in the Epoch of Globalization: Investigations and Solutions, 2021, 1, 109-111.

Depiction of the Armenian Carpets in the Warks of Europian Orientalist Rudolf Ernst, Gulio Rossati, Fundamental Armenology/ISSU1(11) 2020, p. 93-106.

Եղջերուների և արևի պաշտամունքի կապը հայաստանյան և փոքրասիական մշակույթներում, ՄՄԱԵԺ, 2020, I, 60-78:

Վանա լճի ավազանին առնչվող հիմնական առասպելները (առասպելական այուժենների դասկարգման և տիպաբաժանման նախնական փորձ), Մերձավոր և Միջին արևելքի երկրներ և ժողովուրդներ, հ. XXXII, պրակ Բ, Երևան 2019, էջ 69-87թ., էջ 163-171:

«Սօսի» բառսանվան ստուգաբանության փորձ, Ջահուկյանական ընթերցումներ, ՀՀ ԳԱԱ լեզվի ինստիտուտի գիտական հոդվածների ժողովածու, Երևան, 2019, էջ 114-121:

«Գուռզուռա» ջրանունը առասպելալեզվաբանական նյութերի համատեքստում, Ջահուկյանական ընթերցումներ, ՀՀ ԳԱԱ Լեզվի ինստիտուտ, Գիտական հոդվածների ժողովածու, Երևան, 2018թ., էջ 163-171:

On the Biblical Identification of Dyonisos-Spandaramet, The International Association for Comparative Mythology, 12th Annual Conference Myths of the Earth and Humankind: Ecology and the End of the World, Program and Abstracts, June 1-4, 2018, Tohoku University, Sendai Japan, pp. 18-19.

Խեթահայկական մի քանի խնդրահարույց զուգահեռների շուրջ, International Conference Language, Speech, Reality (ontological and gnoseological conceptions) Dedicated to the 85th Anniversary of Linguist, Philosopher and Academician Eduard Atayan, Conference Proceedings, 2018, 266-273:

Դիոնիսոս-Սպանդարամետ աստվածաշնչյան նույնացման շուրջ, Հայաստանը և արևելաքրիստոնեական քաղաքակրթությունը, Միջազգային գիտաժողով, Երևան, 7-8 դեկտեմբերի 2017, Երևան, 2017, էջ 136-139:

Հայոց հնագույն մշակույթի խեթա-խաթա-լուվիական ենթաշերտը,

Արևելագիտությունը Հայաստանում, հատոր 3, Հին և միջնադարյան Հայաստանը և իր հարևանները, Ժողովածուն նվիրվում է ՀՀ ԳԱԱ Ակադեմիկոս Գագիկ Սարգսյանի ծննդյան 90 ամյակին, էջ 127-136, Երևան, 2017:

Խեթերենի և հայերենի առնչությունների հարցի շուրջ, «Ջահուկյանական ընթերցումներ» միջազգային գիտաժողով, Երևան, հունիսի 15-16, 2017 Ձեկուցումների ժողովածու, էջ 193-205, Երևան, 2017:

Հայոց հնագույն մշակույթի խեթա-խեթա-լուվիական ենթաշերտը, Հին և միջնադարյան Հայաստանը և իր հարևանները՝ գիտաժողով՝ նվիրված Գագիկ Խորենի Սարգսյանի 90-ամյակին, Մայիսի 19, Երևան 2017:

Հին արևելյան սիմվոլիկական «Նոան գույնը» ֆիլմում, Հայաստանը և արևելաքրիստոնեական քաղաքակրթությունը, Միջազգային գիտաժողով, Երևան, 12-13 դեկտեմբերի 2016, Երևան, 2016, էջ 120-123:

Դարբին աստծու վերաբերյալ մի շարք հավատալիքների շուրջ խեթական, հայկական և կովկասյան ավանդույթներում և ավանդապատումներում, Հայաստանը և քրիստոնյա կովկասը, հանրապետական գիտաժողով՝ նվիրված Աղուանքում եւ Վրաստանում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակին, Երևան, 15-16 դեկտեմբերի, 2015թ., զեկուցումների դրույթներ, էջ 126-134:

The Goddesses of Artamet, The Black and the White, Studies on History, Archaeology, Mythology and Philology in Honor of Armen Petrosyan in occasion of his 65th Birthday, Aramazd Armenian Journal of Near Eastern Studies, v. VIII, Issues 1-2, 2013-2014, էջ 191-197.

Խեթական Խասամիլի աստվածը, Հին Արևելք, 1(6), Հոդվածների ժողովածու, Երևան, 2014թ., էջ 57-65:

Հայկական Տուրուբերան տեղանունը իւթա-հայկական փոխառնչությունների համատեքստում, Հայկագունիներ. առասպել և պատմություն, Միջագային գիտաժողովի նյութեր, Երևան, 2013թ., էջ 118-123:

Միապաշտության դրսևորումները Հայկական լեոնաշխարհում (նախաքրիստոնէական ժամանակաշրջան), Հայագիտական միջագային երկրորդ համաժողով, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները», զեկուցումների դրոյթներ, Երևան, 2013 թ., էջ 81-82:

Արևապաշտությանն առնչվող որոշ ընդհանրությունների շուրջ իւթական և հայկական հավատալիքներում, Միջագային գիտաժողով՝ նվիրված ակադէմիկոս Հովսէփ Օրբէլու ծննդյան 125 ամյակին, Ջեկուցումների դրոյթներ, Երևան, 2012 թ., էջ 54-57:

Հունական Արտեմիս և հայկական Աստղիկ դիցուհիների մի շարք ընդհանրությունների շուրջ, «Մերձավոր Արևելք», Երևան, 2012թ., էջ 88-102: †

Նշան Մարտիրոսյանի վաստակը իւթա-հայկական փոխառնչությունների բնագավառում, Հայկական լեոնաշխարհի պատմամշակութային ժառանգությունը, միջագային գիտաժողովի նյութեր, Երևան, 2012թ., էջ 32-34:

Խուրիական ^dՏa(w)սճ(k)a աստվածուհու անվան և կերպարի դրսևորումները հայկական առասպելական և լեզվական նյութերում, Մերձավոր և Միջին Արևելքի երկրներ և ժողովուրդներ, հ. XVIII, Երևան, 2011թ., էջ 239-252:

Hittite marnuwa, Aramazd (Armenian Journal of Near Eastern Studies), Vol. 5, Issue 1-2, 2010,:

Խեթա-հայկական լեզվական փոխառնչություններ, Մերձավոր Արևելք, Երևան, 2009թ.:

Արևապաշտությունը Վանա լճի ավազանում, Մերձավոր Արևելք V, էջ 93-98, Երևան, 2008թ.:

Խեթերեն *marnuwa* բառը, Մերձավոր և Միջին Արևելքի երկրներ և ժողովուրդներ, XXVI, էջ 45-51, Երևան, 2007թ.:

Թուխ մանուկների» պաշտամունքը և միջնադարյան Հայաստանի արհեստակցական միությունները, Մերձավոր Արևելք, էջ 18-21, Երևան, 2006թ.:

Սոսանվեր Անուշավանը և նրա կովկասյան ու խուրիական գուգահեռները, Մերձավոր Արևելք, Երևան, էջ 28-34, 2005թ.:

Հոգևոր ավանդույթների ժառանգականությունը (Պտղաբերության պաշտամունքից մինչև Քրիստոնէություն), 21-րդ դար ամսագիր, թիվ 2(8) 2005թ., էջ 165-175:

Հայաստանի **DU.GUR-ը** և **Արա Գեղեցիկը**, Մերձավոր և Միջին Արևելքի երկրներ և ժողովուրդներ, XXIII, էջ 381-394, Երևան, 2004թ.:

Հեթանոսական հայկական և հունական դիցարաններում, Մերձավոր և Միջին Արևելքի երկրներ և ժողովուրդներ, XXII, էջ 210-216, Երևան, 2003թ.:

Հայաստանի մի շարք տեղանվանական վերջավորությունները Հայկական լեռնաշխարհի այլ սեպագիր տեղանուններում, Մերձավոր Արևելք, Երևան, 2002թ., էջ 3-9:

Ուրարտական սեպագիր աղբյուրներում հանդիպող տեղանունների դասակարգում և ըստ վերջածանցների, Արևելք, Հոլվաճների ժողովածու, Երևան, 2001թ., էջ 20-26:

Մասնակցություն գիտաժողովներին

Հայերենում իրանական համարվող որոշ փոխառությունների հնարավոր ինթական գուգահեռները, Միջազգային գիտաժողով ՀՀ ԳԱԱ-ում նվիրված Հայաստանի և Իրանի միջև դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման 30-ամյակին, փետրվարի 8-9, 2022:

Հայերեն կապերտ-կարպետ բառի ստուգաբանության փորձ, «Ջահուկյանական ընթերցումներ-21», ՀՀ ԳԱԱ լեզվի ինստիտուտ, հունիսի 24-25, 2021թ.:

On the Biblical Identification of Dionysus–Spandaramet in Armenian Version of Bible (սոցանգ), Scientific-Practical Conference Dedicated to the 30th Anniversary of Independence of the Republic of Kazakhstan” Humanitarian Sciences in the Epoch of Globalization: Investigation and Solutions”, M.Auezov South Kazakhstan University, Shimkent, 08 June, 2021.

Հայերի և հայկական իրողությունների պատկերումները արևմտաեվրոպացի և ռուս օրիենտալիստների արվեստում, Հայաստանի Հանրապետության անկախության 30-ամյակին նվիրված գիտաժողով, սեպտեմբերի 28-30, 2021:

The Ancient Symbols in Parajanov’s Film ‘The Color of Pomegranates’, The International Association for Comparative Mythology, 14th Annual Conference on Comparative Mythology, Death and Migration in World Mythology, 23-27 August, 2021, p.26.

Around Some Commonalities in Rites to Hatti-Hittite Gods Hašamili and Telepinu, The International Association for Comparative Mythology, 13th Annual Conference on Comparative Mythology, Mythology of Metamorphoses: Comparative & Theoretical Perspectives, June 10-14, 2019, Estonian Literary Museum, Estonia.

Գուռգուռա ջրանունը առասպելալեզվաբանական նյութերի համատեքստում, Ջահուկյանական ընթերցումներ» միջազգային գիտաժողով, Երևան, հունիսի 07-08, 2018թ.

2017թ.

Հայոց ազգաձագման հարցերը ըստ Գրիգոր Ղափանցյանի, Գրիգոր Ղափանցյանի ծննդյան 130 այակին նվիրված գիտաժողով, ԵՊՀ Բա-նասիրության ֆակուլտետի լեզվաբանության ամբիոն, փետրվար, 2017:

Հայոց հնագույն մշակույթի խաթա-խեթա-լուվիական ենթաշերտը, «Ջահուկյանական ընթերցումներ» միջազգային գիտաժողով, Երևան, հունիսի 15-16, 2017

Խեթերենի և հայերենի առնչությունների հարցի շուրջ, Հին և միջնադարյան Հայաստանը և իր հարևանները: Գիտաժողով՝ նվիրված ակադեմիկոս Գագիկ Խորենի Սարգսյանի ծննդյան 90-ամյակին: Մայիսի 19, 2016, Երևան:

Հայաստանում Քրիստոնեության ըդունման հոգևոր նախադրյալները, Հայկական քաղաքակրթության արդի հարցերին նվիրված սեմինար, Երևան, սեպտեմբերի 4, 2016

Դարբին աստծուն վերաբերող հավատալիքների շուրջ իտեթական, հայկական և կովկասյան ավանդույթներում և ավանդագրույցներում, Հայաստան և Քրիստոնյա Կովկասը: Հանրապետական գիտաժողով՝ նվիրված Կովկասյան Աղուանքում և Վրաստանում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակին: Երևան, 15-16 դեկտեմբերի, 2015

Վանա լճի ավազանին առնչվող հիմնական առասպելները (առասպելաբանական այուժենների դասակարգման ու տիպաբաժանման նախնական փորձ), «Վանի ինքնապաշտպանություն – 100» միջազգային գիտաժողովը, նվիրված Վանի հերոսամարտի 100-ամյակին և Վան քաղաքի առաջին հիշատակության 2870-ամյակին, մայիսի 4-6, 2015:

Հին արևելյան սիմվոլիկական «Նոան գույնը» ֆիլմում, «Ոսկե ծիրան» միջազգային 11-րդ կինոփառատոնի կլոր սեղան, Երևան, 2014թ., հուլիսի 17-18, 2014:

The Goddesses of Artamet, Միջազգային գիտաժողով Fighting Dragons and Monsters: Heroic Mythology, Համեմատական առասպելաբանության միջազգային ընկերակցություն և ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության ինստիտուտ, 24-26 մայիսի, 2014թ.

Միապաշտության դրսևորումները Հայկական լեռնաշխարհում (նախաքրիստոնեական ժամանակաշրջան), (Երվանդ Գրեկյանի հետ համատեղ), Հայագիտական միջազգային երկրորդ համաժողով, «Հայագիտությունը և արդի ժամանակաշրջանի մարտահրավերները», հոկտեմբերի 17-19, Երևան, 2013 թ.,

Արևապաշտությանն առնչվող որոշ ընդհանրությունների շուրջ խեթական և հայկական հավատալիքներում, Միջազգային գիտաժողով՝ նվիրված ակադեմիկոս Հովսեփ Օրբելու ծննդյան 125-ամյակին, Երևան-Ծաղկաձոր, 13-16 հոկտեմբերի, 2012 թ.:

Նշան Մարտիրոսյանի վաստակը խեթա-հայկական փոխառնչությունների բնագավառում Հայկական լեռնաշխարհի պատմամշակութային ժառանգությունը, Միջազգային գիտաժողով, հունիսի 24-հուլիսի 1, Երևան-Ստեփանակերտ, 2012թ., Երևան, հունիսի 5-6, 2012 թ.:

Մի հայ-հունական առասպելաբանական գուգահեռի շուրջ, Երիտասարդ արևելագետների միջազգային գիտաժողով, 2011 թ.:

Խեթական Խասամիլի աստծու կերպարի շուրջ, «Հնագույն Հայաստանի հոգևոր մշակույթը» գիտաժողով, 2011 թ.:

Hittite *marnuwa*, Հարությունյանի 90-ամյակին նվիրված «Ուրարտուն և հարևանները» միջազգային գիտաժողով, 2009 թ.:

Խեթա-հայկական լեզվական փոխառնչություններ, Երիտասարդ արևելագետների միջազգային գիտաժողով, ՀՀ ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտ, 2009 թ.:

Արևապաշտությունը Վանա լճի ավազանում, Երիտասարդ արևելագետների միջազգային գիտաժողով, ՀՀ ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտ, 2008 թ.:

Թուխ մանուկների» պաշտամունքը և միջնադարյան Հայաստանի արհեստակցական միությունները, Երիտասարդ արևելագետների հանրապետական XXVII գիտական նստաշրջան, հունիսի 8-9, 2006 թ.:

Սոսանվեր Անուշավանը և նրա կովկասյան ու խուռիական գուգահեռները, Երիտասարդ արևելագետների հանրապետական XXVI գիտական նստաշրջան, մայիսի 26-27, 2005 թ.:

Հայասական DU.GUR-ը և Արա Գեղեցիկը, Երիտասարդ արևելագետների հանրապետական XXV գիտական նստաշրջան, հունիսի 3-4, 2004 թ.:

Խուռի-խեթական ⁴Hebat աստվածուհին, Երիտասարդ արևելագետների հանրապետական XXIV գիտական նստաշրջան, 2003 թ.:

Հայասական մի շարք տեղանվանական վերջավորությունները Հայկական լեռնաշխարհի այլ սեպագիր տեղանուններում, Երիտասարդ արևելագետների հանրապետական XXIII գիտական նստաշրջան, 2002 թ.:

Ուրարտական սեպագիր աղբյուրներում հանդիպող տեղանունների դասակարգումն ըստ վերջածանցների, Երիտասարդ արևելագետների հանրապետական XXII գիտական նստաշրջան, 2001 թ.:

